KURUMSAL YÖNETİM TEMELİNDE MUHASEBE BİLGİ KALİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ*

Dr. Öğr. Üyesi Hakan ÖZÇELİK[a]

Ampirik Araştırma
(Empirical Research)

Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi
Nisan 2018; Özel Sayı: 532-547

ÖZ

İşletme yönetimlerinden kaynaklı suiistimaller, finansal başarısızlıklara ve yatırımcı güveninin azalmasına neden olmuştur. Yatırımcı güvenini tekrar kazanabilmek amacıyla kurumsal yönetim ilkeleri geliştirilmiştir. Kurumsal yönetim uygulamaları ile şirket paydaşları için en yüksek faydanın sağlanması amaçlanmaktadır. Kurumsal yönetimin bu amacı doğrultusunda, şirket bilgileri kamuya açıklanmaktadır. Muhasebe bilgileri, dünya çapında kurumsal yönetimin kamuyu aydınlatmasının odağı olarak raporlanmaktadır. Muhasebe bilgisinin kalitesi sermaye piyasası etkinliğini ve sosyal kaynakların tahsis verimliliğini etkilemesinden dolayı, muhasebe bilgi kalite düzeyi kurumsal yönetimin başarısını etkileyebilecek faktörlerdendir. Çalışmanın amacı; kurumsal yönetim temelinde, muhasebe bilgi kalitesinin nasıl geliştirilebileceği araştırmaktır. Çalışmada, Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksine kayıtlı şirketlerin verileri kullanılmıştır.

Kurumsal yönetim bileşenleri ve muhasebe bilgi kalitesi ilişkisi çoklu doğrusal regresyon analizi ile belirlenmiştir. Analizde kurumsal yönetimin ölçülebilir göstergeleri bağımsız değişken, muhasebe bilgi kalitesi bağımlı değişken olarak alınmıştır. Çalışmanın sonucunda, kurumsal yönetim uygulamalarının muhasebe bilgi kalitesini etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Kurumsal Yönetim, Muhasebe Bilgi Kalitesi.

JEL Kodları: G30, M41.

IMPROVEMENT OF ACCOUNTING INFORMATION QUALITY BASED ON CORPORATE GOVERNANCE

ABSTRACT

Business management misconduct has caused financial failures and reduced investor confidence. Corporate governance principles have been developed to regain investor confidence. Corporate governance practices aim to provide the utmost benefit for the company stakeholders. In line with this aim of corporate governance, company information is disclosed to the public. Accounting information is reported around the world as the focus of informing public by corporate governance. The quality of accounting information affects the effectiveness of the capital market and the allocation of social resources. Therefore, the

* Bu makale, 13-17 Aralık 2017 tarihinde Erzurum'da düzenlenen 4.Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Kongresinde sunulmuş olan özet bildirinin genişletilmiş tam metnidir.

[a] Süleyman Demirel Üniversitesi, İ.İ.B.F., İşletme Bölümü, Muhasebe ve Finansman A.B.D. hakanozcelik@sdu.edu.tr

level of accounting information quality is a factor that can affect the success of corporate governance. Purpose of the study is; how to improve the quality of accounting information on the basis of corporate governance. In the study, the data of the companies registered in the Borsa Istanbul Corporate Governance Index are used.

The relationship between corporate governance components and accounting information quality is determined by multiple linear regression analysis. In the analysis, measurable indicators of corporate governance are taken as independent variables, accounting information quality as dependent variable. As a result of the study, it has been determined that corporate governance practices affect the quality of accounting information.

Keywords: Corporate Governance, Accounting Information Quality.

JEL Codes: G30, M41

1. GİRİŞ

Uluslararası finansal piyasalarda meydana gelen muhasebe skandalları, muhasebe bilgisinin kalitesinin tartışılmasının artmasına neden olmuştur. Dünya çapında muhasebe bilgi kalitesinin düşmesi sonucu ortaya çıkan muhasebe skandalları, sermaye piyasalarında yatırımcıların güven kaybına neden olmuştur. Sermaye piyasalarının fon ihtiyacını karşılamak ve sermayeyi tabana yaymak için, yatırımcıların şirket hisselerine olan güvenlerinin tekrar kazanılması gerekmektedir. Güven kazanımın yolu, muhasebe bilgi kalitesinin artırılmasından geçmektedir. Yatırımcı açısından muhasebe bilgi kalitesini geliştirmenin temel araçlarından birisi de kurumsal yönetim uygulamalarının geliştirilmesidir.

Kurumsal yönetim, serbest rekabet şartlarının kurumsallaştığı gelişmiş ülkelerde 1930'lu yıllardan başlayarak önem kazanmış ve OECD, Dünya Bankası, kurumsal yatırımcılar, borsalar, ulusal ve uluslararası sermaye piyasalarının etkisiyle birçok ülkede kurumların yönetim tarzlarını belirler hale gelmiştir (TÜSİAD, 2002: s.9). Uluslararası piyasalardaki düzenlemelerin paralelinde Türkiye'de kurumsal yönetim ile ilgili olarak 2002 yılında TÜSİAD kurumsal yönetim çalışma grubu tarafından hazırlanan en iyi uygulama kodu yayınlanmıştır. SPK, Türk Kurumsal Yönetim İlkelerini 2003 yılında yayınlamış ve halka açık şirketler için her yıl açıklayacakları kurumsal yönetim uygulamalarına uyum raporunu açıklama zorunluluğu getirilmiştir. 2006 yılında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK), bankalar açısından kurumsal yönetim düzenlemeleri getirmiştir. 2007 yılında Borsa İstanbul A.Ş. (BİST) kurumsal yönetim endeksi oluşturulmuştur. 2011 yılında SPK tarafından uyulması zorunlu 20 ilke yayınlanmış ve ilkelere aykırılık tespiti halinde, SPK'ya yaptırım yetkisi verilmiştir. 2012 yılında yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda (TTK) Kurumsal yönetimle ilgili gerekli düzenlemeler yapılmıştır (Zengin ve Yılmaz, 2017: s.684). Kurumsal

yönetim bakımından TTK'nın 1529.maddesinde halka açık anonim ortaklıklarda kurumsal yönetim ilkelerini ve yönetim kurulunun ilkelere ilişkin açıklama esaslarını, Sermaye Piyasası Kuruluna (SPK) bırakmıştır (Turanboy, 2011: s.22). TTK kurumsal yönetim anlayışını halka açık ve kapalı anonim şirketler için kabul etmiştir. TTK kurumsal yönetim felsefesinin nesnel adalet, hesap verebilirlik, şeffaflık, kurumsal ve toplumsal sorumluluk gibi ilkelerini şirketler hukukunun bir parçası haline getirmiştir (Karasu, 2013: s.60). TTK, şirketlere finansal raporlama, bağımsız denetim gibi konuların yanı sıra, şirket yönetim kurullarının adil, şeffaf, hesap verebilir ve sorumluluk bilinci gibi niteliklerle kurumsal yönetim anlayışına yenilikler getirmiştir (TKYD, 2017).

Geniş anlamda kurumsal yönetim, insanların amaçlarına ulaşabilmek için, kurmuş oldukları kurumların yönetiminin düzenlenmesi olarak tanımlanmaktadır. Dar anlamda ise; bir kurumun beşeri ve mali sermayeyi çekmesine, etkin çalışmasına ve böylelikle toplumun değerlerine saygı çerçevesinde, yatırımcılarına ekonomik değer kazanım imkânı sağlayan kanun, yönetmelik, kod ve uygulamaları ifade etmektedir (TÜSİAD, 2002, s.9). Kurumsal yönetim, yönetim ile tedarikçiler arasındaki ilişkinin düzenlenmesi temeline dayanmaktadır (Türedi vd., 2015: s.57). Kurumsal yönetimle, kurumsal performans ve hissedar kazancının artırılması ve yatırımcıların menfaatlerinin korunması amaçlanmaktadır (Gönen ve Yürekli, 2016, s.132). Kurumsal yönetim, günümüzde işletmelerin güçlü ve zayıf yönlerinin tanımlanmasında belirleyici bir faktör haline gelmiştir. Kurumsal yönetim performansı finansal raporlama kalitesinin sağlanması için önemli fonksiyonlardan birisidir (Cohen vd., 2004: s.17).

Kurumsal yönetimin temel ilkeleri adalet, sorumluluk, şeffaflık ve hesap verebilirliktir (Türedi vd., 2015: s.59). Kurumsal yönetim uygulamalarının faydaları (Bushman ve Smith, 2003: s.65) ;

- Azınlık pay sahiplerinin işletmenin gerçek değeri hakkında sağlıklı bilgi almalarını ve işletmenin büyük hissedarlarının ve yöneticilerinin azınlık pay sahiplerini aldatmalarını engellemek,
- Yöneticilerin kişisel hedefleri yerine işletmenin kurumsal değerini maksimize etmeye yönlendirmek olarak açıklanabilir.

Kurumsal yönetim, ortaklar, yatırımcılar, kredi verenler, personel ve kamu gibi bir işletmenin yönetim bilgi sisteminde yer alan unsurlar tarafından etkilenir. Başarılı kurumsal yönetim uygulamaları işletme performansını olumlu etkiler (Naimah, 2017: s.1). İşletme bilgi sistemlerinin bir parçası olan muhasebe bilgi sistemleri de, kurumsal yönetim uygulamalarından etkilenmesi doğaldır. Kurumsal yönetim uygulamalarındaki başarı,

muhasebe bilgi sistemlerince üretilen muhasebe bilgilerinin kalitesini de etkileyecektir.

Muhasebe bilgi kalitesi ile ilgili olarak literatürde çok sayıda tanım yapılmaktadır. Bakış açılarına göre farklılık olmakla birlikte ortak nokta, muhasebe bilgi kalitesinin tanımlarında kullanıcının ihtiyacına uygunluk esas alınmıştır. Nitekim finansal raporlamaya ilişkin kavramsal çerçevede (kgk.gov.tr), finansal bilginin faydalı olması için ihtiyaca uygun olması ve gerçeğe uygun sunumu gerektiği ifade edilmiştir.

Muhasebe bilgi sistemlerinin temel amacı, yüksek kaliteli muhasebe bilgisi ve şeffaf bilgi ortamı sağlamaktır (Kothari, 2001: s.107). Kaliteli muhasebe bilgisi, yöneticiler ile muhasebe bilgisinin dış kullanıcısı kredi veren kuruluşlar ve yatırımcılar arasındaki asimetrik bilginin düşürülmesinde önemli bir rol oynayarak yatırım verimliliğini artırır. Muhasebe bilgi kalitesinin gözlemlenmesi ve ölçümü oldukça zordur. Muhasebe bilgi kalitesinin ölçümü için genel kabul görmüş bir yaklaşım yoktur. Bununla birlikte muhasebe bilgi kalitesi süreklilik, muhafazakarlık, kazanç yönetimi, şeffaflık, açıklama düzeyi, muhasebe rakamlarının hisse senedi performansı ile ilişkisi ve şirketlerin raporladığı piyasa değerleri gibi özelliklere dayalı olarak ölçülebilir (Moura vd., 2017: s.322).

Literatürde muhasebe bilgi kalitesi ölçümü ile ilgili olarak iki yaklaşım bulunmaktadır. Birincisi; tahakkuk kalitesi ve kazanç sürekliliği, tahmin edilebilirliği, istikrarı ve kaybın önlenmesi gibi finansal tablo tabanlı kazanç karakteristiklerinin ölçümüdür. İkinci yaklaşım; muhasebe bilgi kalitesi ölçümünde işletmenin hisse senedi fiyatları kullanımıdır. Bu yaklaşım, bireysel uzmanlık bilgisi ve sermaye piyasası gelişim derecesi gibi faktörlerden etkilenen muhasebe bilgi kalitesinin tanımlanmasında yatırımcı refleksi yaklaşımıdır (Zhai ve Wang, 2016: s.255).

2.LİTERATÜR

Kurumsal yönetim ve muhasebe bilgi kalitesi arasındaki ilişki, literatürde oldukça yayın olarak ele alınmaya başlanmıştır. Yapılan araştırmalarda, başarılı kurumsal yönetim uygulamalarının muhasebe bilgi kalitesini artırdığı tespit edilmiştir (Holtz ve Neto, 2014: s.255).

Habib ve Azim (2008: s.187-188) Avustralya'da kurumsal yönetim ve muhasebe bilgisi kalite ilişkisi araştırmışlardır. Muhasebe bilgi kalitesinin ölçümünde hisse senedinin piyasa değeri üzerine geliştirilen modeller gibi boyutlar kullanılmaktadır. Yönetim kurulu, denetim kurulu yapısı ve kurumsal sahiplik gibi bileşenlerden oluşan kurumsal yönetim, yönetimin kazanç yönetim faaliyetlerine yüksek kalitede muhasebe bilgi kalitesi

sağlayacak bir araçtır. Çalışmada kurumsal yönetim göstergeleri olarak, yönetim ve denetim kurulu yapısı, yönetim kurulu bağımsız üye sayısı ve denetim kalite boyutları kullanılırken, muhasebe bilgisinin kalitesi (değer ilişkisi) hisse senedi getirisi ve hisse senedi defter değeri ile ölçülmüştür. Araştırma sonucunda, kurumsal yönetim uygulamaları geliştikçe muhasebe bilgi kalitesinin arttığı ve iki değişken arasında güçlü ve pozitif bir ilişki olduğunu ortaya koymuşlardır.

Gu ve Lı (2010: s.206-207) Çin'de kurumsal yönetim çerçevesinde muhasebe bilgi kalitesinin nasıl geliştirilebileceği üzerine bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Araştırmada; kamu hisse oranları ile muhasebe bilgi kalitesi arasında negatif ilişki, sahiplik yoğunluğu, yönetim kurulu üye sayısı, yönetim kurulundaki bağımsız üye sayısı ve denetim kurulu üye sayısı arasında pozitif korelasyon tespit edilmiştir.

Klai ve Omri (2011: s.162) Tunus borsasında, kurumsal yönetimin finansal raporlama kalitesi üzerine etkisini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda, Tunus'ta hisse senedi borsada işlem gören şirketlerin yönetim kurullarının bağımsız olmadığı ve sahiplik yoğunluğunun yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kurumsal yönetim göstergesi olarak, yabancı ortak, aile, büyük hisse, kurumsal ve kamu yatırımcı oranları kullanılmıştır. Tunus'taki işletmelerin finansal raporlama kalitesinin, söz konusu göstergelerden etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle sermaye sahipliği yoğunluğu, yabancı ortaklar ve aile paylarının artması raporlama kalitesini düşürürken, kurumsal ve kamu yatırımcı paylarının artmasının finansal şeffaflığın kalitesi ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Al Sufy vd. (2013: s.194) Ürdün'de kurumsal yönetim ilkelerinin finansal raporlama kalitesine etkisini araştırmışlar ve araştırma sonucunda; kurumsal yönetim ilkeleri ile finansal raporlama kalitesi arasında ilişki olduğunu ve kurumsal yönetim ilkelerinin finansal raporlama kalitesi etkilediğini tespit etmişlerdir.

Afiah ve Ratmatika (2014: s.119) finansal raporlama kalitesinde kurumsal yönetimin etkisi üzerine yapmış oldukları araştırmada, kurumsal yönetim bileşenlerinin finansal raporlama kalitesini etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.

Holtz ve Neto (2014: s.265) Brezilya'da yönetim kurulu karakteristiklerinin muhasebe bilgi kalitesi üzerine yapmış oldukları araştırmada; yönetim kurulundaki bağımsız üyelerin ve yönetim kurulu başkanı ile CEO görevlerinin ayrımının muhasebe bilgi kalitesini olumlu, yönetim kurulu üye sayısının ise olumsuz etkilediğini tespit etmişlerdir.

Nuraini (2015: s.128) Endonezya borsasında kurumsal yönetimin unsularından olan denetleme kurulunun ve iç denetim finansal raporlama

kalitesi üzerine etkisini araştırmış ve araştırma sonucunda; denetleme kurulu ve iç denetim kalitesinin finansal raporlama kalitesini önemli derecede etkilediğini tespit etmiştir. Araştırmaya göre, denetleme kurulu ve iç denetim kalitesinin finansal raporlama kalitesini artırdığını, kurumsal yönetimin finansal raporlama kalitesi göstergelerinden olan şeffaflık, hesap verebilirlik ve zamanlılık değerlerini artırdığı ifade edilmektedir.

Akeju ve Babatunde (2017: s.3751-3752) Nijerya'da kurumsal yönetim ve finansal raporlama kalitesi üzerine 40 işletme üzerinde 2015-2016 yılı verilerini kullanarak bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Araştırmada kurumsal yönetimin ölçülebilir göstergeleri olarak, yönetim kurulu özellikleri, yönetim kurulu bağımsızlığı, büyüklüğü, sayısı ve denetim kurulu üye sayısı seçilmiştir. Araştırma sonucunda; Nijerya'da kurumsal yönetim ve finansal raporlama kalitesi arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu ve kurumsal yönetimin finansal raporlama kalitesini geliştirdiğini gözlemlemişlerdir.

Kasasbeh (2017: s.8) muhasebe bilgi sistemlerinin etkinliğinde kurumsal yönetimin rolü üzerine yapmış olduğu çalışmada, kurumsal yönetim uygulamalarının muhasebe bilgi sistemleri etkinliğini artırdığı sonucuna ulaşmıştır.

3. ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı, kurumsal yönetim temelinde muhasebe bilgi kalitesinin nasıl geliştirilebileceğinin araştırılmasıdır. Amaç kapsamında, kurumsal yönetimin muhasebe bilgi kalitesi üzerindeki etkisi geliştirilecek model geliştirilecektir. Geliştirilen modeldeki bağımsız değişken olan kurumsal yönetim göstergelerinin etki derecelerine göre, işletmelerin kurumsal yönetim temelinde muhasebe bilgi kalitesini nasıl geliştirebilecekleri probleminin çözümüne yönelik öneriler sunulacaktır.

3.2 Araştırmanın Verileri

Araştırmada, Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksine kayıtlı şirketler incelenmiştir. 2017 yılı sonu itibariyle kurumsal yönetim endeksine kayıtlı 50 şirketin 2014, 2015 ve 2016 yılı verileri kullanılmıştır. Bir şirketle ilgili sağlıklı verilere ulaşılmadığı için, çalışma analizleri 49 şirket üzerinden gerçekleştirilmiştir. Şirketlere ait veriler, SPSS 17 programında çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılarak analize tabi tutulmuştur.

3.3. Araştırmanın Kısıtları

Muhasebe bilgi sistemlerinde üretilen bilgilerin birden fazla kullanıcısı vardır. Bilgi kullanıcıları farklı amaçlarla muhasebe bilgilerini kullanırlar ve beklentileri farklıdır. Beklentilerin farklılığı muhasebe bilgi kalitesinin ölçümünü zorlaştırmaktadır. Kurumsal yönetim bağlamında yatırımcıların beklentileri endeksli muhasebe bilgilerinin kalitesi, beklentileri ile doğru orantılı olarak ölçülmesi gerekmektedir. Bu nedenle çalışmada ölçek olarak alınacak değerler, yatırımcı beklentileri açısından model geliştirilecek, diğer muhasebe bilgi kullanıcılarının beklentileri, geliştirilecek modelde dikkate alınmayacaktır.

3.4. Bağımlı Değişkenlerin Seçimi

Uygulamada muhasebe bilgi kalitesinin ölçümü zor ve karmaşıktır. Bir taraftan kalite derecesi soyuttur ve ölçümü zordur; diğer taraftan muhasebe bilgisinin birçok kullanıcısı vardır, onların finansal raporlamadan beklentileri farklıdır. Bu nedenle muhasebe bilgi kalitesini değerlendirebilmek için önemli ölçüde tutarlı bir finansal gösterge bulmak zordur ve borsada işlem gören şirketlerin muhasebe bilgi kalitesini değerlendirebilmek için özel bir durum söz konusu değildir (GU ve LI, 2016: s.203). Hisse senedi yatırımcısının, hisse senedini elinde tuttuğu sürece sağlayabileceği nakit girişleri sadece temettülerden oluşmasından dolayı, yatırımcılar öncelikle işletmenin kârı ve temettüleri ile ilgilenirler (Arslan, 2002: s.4). İşletmelerin yatırımcıların bu beklentilerini dikkate almaları, muhasebe bilgi sistemlerinde üretilecek muhasebe kârı bilgilerinde doğru, tarafsız bilgileri üretmeleri gerekir. Hisse senedi yatırım tutarı ve bu yatırım karşılığında yatırımcının temettü kazanımı orantılı olmalıdır. Yatırımcı açısından, hisse senedi yatırım tutarı ve temettü gelirlerini kapsayan bir model, muhasebe bilgi kalite ölçeği olarak kullanılabilir. Bu bağlamda muhasebe bilgi kalitesini ölçmek istediğimizde, genel olarak muhasebe bilgi kalitesini yansıtan, basitleştirilmiş bir ölçüm olarak kullanmak amacıyla Gu ve Lı tarafından geliştirilen aşağıdaki model (GU ve LI, 2016: s.203), çalışmanın modeli olarak kullanılacaktır.

$$MBK=1-|(P-V)/V|$$

MBK: Muhasebe bilgi kalitesi,

P: Hisse başına gerçekleşen fiyat (Hisse senetlerinin dönem başı, dönem ortası ve dönem sonu fiyatlarının ortalaması alınmıştır),

V: Hisse başına teorik değer,

(P-V)/V) gerçekleşen değerin teorik değerden sapmasını,

$1-|(P-V)/V|$ Gerçekleşen fiyatın etkinliğini ifade etmektedir.

Hisse senedi temettü dağıtım modeli: V=D/K, D yıllık eşit temettü ödemesi anlamına gelir, tam ödeme varsayımı ile, D hisse başına kazançtır. K yatırımcı taleplerinin minimum geri dönüşüm oranıdır (GU ve LI, 2016: s.203). Basitleştirilecek olursa; uzun dönemli hazine bonosunun ortalama getiri oranına eşittir ve 2016 yılında ortalama %10 olarak gerçekleşmiştir.

3.5. Bağımsız Değişkenlerin Seçimi

Muhasebe bilgi kalitesini etkileyen kurumsal yönetimin ölçülebilir göstergeleri bağımsız değişken olarak seçilmiştir. Modelin bağımsız değişkenleri aşağıdaki kurumsal yönetim göstergelerinden oluşmaktadır.

Kamuya ait hisselerin oranı (KH)= Kamu hissesi / Toplam Hisse

Sahiplik Yoğunluğu (SY) = Büyük Hissedarın Payı / Toplam Hisse

Yönetim kurulu boyutu (YÜS) = Yönetim kurulu üye sayısı

Bağımsız üye sayısı (BÜS) = Yönetim kurulu bağımsız üye sayısı

İcracı üye (İÜ)= İcracı yönetim kurulu üyesi

Denetleme kurulu boyutu (DS) = Denetleme kurulu üye sayısı

3.6. İstatistiksel Testler ve Regresyon Denklemleri

Bu bölümde, araştırmanın istatiksel sonuçlar gösterilmiş ve model geliştirilmiştir.

Tablo-1: Örnek İstatistik Sonuçları

	Ortalama	**Medyan**	**Maksimum**	**Minimum**	**Std. Sapma**	**Gözlem**
MBK	-1,36	0,00	1,87	-21,25	4,32	49
KH	0,34	0,00	0,85	0,00	0,15	49
SY	0,56	0,54	1,00	0,13	0,19	49
YÜS	9,40	9,00	18	5	2,48	49
BÜS	2,78	3,00	6	1	1,03	49
İÜ	2,00	2,00	7	0	1,59	49
DS	2,10	2,00	3	2	0,30	49

Tablo-1'de bağımlı ve bağımsız değişkenlerin istatistik sonuçları gösterilmiştir. Sonuçlara göre, çalışmada verileri kullanılan kurumsal yönetim şirketlerinin geliştirilen ölçeğe göre muhasebe bilgisi kalitesi ortalama değerinin -1,36 olduğu görülmektedir. Bu sonuç, araştırma kapsamına dâhil edilen şirketlerin muhasebe bilgi kalitelerinin düşük hatta negatif olduğunu göstermektedir.

Kamu hisse oranının ortalama % 34 ve en yüksek değer olarak %85 olduğu görülmektedir. Sahiplik yoğunluğunda en yüksek oran %100 ve ortalama değer ise % 56'dır. Araştırma kapsamındaki şirketler için, ortalama değerler olarak yönetim kurulu üye sayısının 9, bağımsız üye sayısının yaklaşık 3, icracı yönetim kurulu üye sayısının 2 ve denetleme kurulu üye sayısının 2 olduğu Tablo 1'de görülmektedir.

Bağımsız değişkenlerin, bağımlı değişken üzerindeki etkisi regresyon analizi ile değerlendirilecektir.

Tablo-2: Model Özeti

Model	R	R^2	Düzeltilmiş R^2	Std. Sapma
1	,684	,468	,393	3,36469

Bağımsız Değişkenler: KH, SY, YÜS, BÜS, İÜ, DS.

Belirlilik katsayısı (R^2) doğrusal modelin uyum iyiliğini ölçümünde kullanılan en yaygın ölçü biçimidir. R^2, bağımlı değişkendeki değişimin ne kadarının bağımsız değişkenler tarafından açıklandığını ifade etmektedir. Gözlemlerin tamamının regresyon doğrusu üzerinde yer alması durumunda R^2 değeri 1 iken, bağımlı ve bağımsız değişken arasında doğrusal ilişki olmaması durumunda R^2 değeri 0 olur (Akgül ve Çevik, 2003: s.333). Çalışmada modelin R^2 değeri 0,469 olup, bu sonuç kurumsal yönetim göstergeleri olarak sahiplik yoğunluğu, yönetim kurulu, bağımsız üye, icracı üye, denetleme kurulu üye sayısı ve kamu hisse oranı muhasebe bilgi kalitesinin yaklaşık olarak %47'lik kısmını açıkladığını göstermektedir. Başka bir ifadeyle, yatırımcıların beklentileri açısından kurumsal yönetimin ölçülebilir göstergelerinin muhasebe bilgi kalitesinin %47'lik kısmını açıklayabildiğini göstermektedir. Geriye kalan %53'lük kısmın ise hata terimi (εi) aracılığı ile modele alınmayan değişkenler tarafından açıklanabilir.

Tablo-3: ANNOVA[b]

Model	**Df**	**F**	**P**
Regresyon	6	6,169	,000 [a]
Residual	42		
Toplam	48		

a. Bağımsız Değişkenler: KH, SY, YÜS, BÜS, İÜ, DS

b. Bağımlı Değişken: MBK

F değeri, açıklanan (regresyon) değişiminin, açıklanmayan (hata terimi) değişime oranıdır (Akgül ve Çevik, 2003, s.334). Araştırmamızda P değeri %95 güven aralığında (P=0,000) olup, sonuç istatiksel anlama olumlu bulunmuştur. Sonuca göre; modele dâhil edilen kurumsal yönetim göstergeleri ile muhasebe bilgi kalitesi arasında yakın doğrusal bir ilişki bulunduğu söylenebilir.

Tablo-4: Regresyon Tahmin Katsayısı

Katsayılar[a]					
	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar		
Model	B	Std. Error	Beta	t	P
(Constant)	-4,923	4,085		-1,205	,235
KH	-,268	,049	-,750	-5,462	,000
SY	,014	,021	,083	,666	,509
ÜS	,029	,202	,019	,143	,887
BÜS	,019	,502	,004	,037	,971
İÜ	,139	,417	,044	,333	,741
DÜS	1,518	1,870	,108	,812	,421
a. Bağımlı Değişken: MBK					

Tablo-4'te model için sabit katsayı (B) değeri -4,923'tür. Bu değer, modeldeki bağımsız değişken değerleri sıfır olsa bile, araştırmaya dahil edilen şirketler için muhasebe bilgi kalitesini göstermektedir. Bağımsız değişkenlerin her birinin etkisini değerlendirebilmek için, çıktının "Katsayılar" kısmı incelenir (Akgül ve Çevik, 2003: s.334). %5 anlamlılık seviyesinde değişkenlerin P değerleri incelendiğinde, kamu hisse değişkenini anlamlı (0,00) iken, sahiplik yoğunluğu, yönetim kurulu üye sayısı, yönetim kurulu bağımsız üye sayısı, icracı üye sayısı ve denetleme kurulu üye sayısı değişkenleri anlamlı değildir.

Modelin genel anlamlılığı için, Tablo-2 incelendiğinde, P anlamlılık katsayı değeri %5'ten küçük çıktığı için, model anlamlıdır. Bağımsız değişkenler içerisinde muhasebe bilgi kalitesi ile negatif ilişki içinde olan kamu hisse değişkeninin modele önemli bir katkıda (P=0,000) bulunduğu gözlemlenirken, pozitif ilişki içinde olan değişkenlerin P değerlerinin

0,05'ten büyük olmasından dolayı modele önemli katkılarının olmadığı söylenebilir.

Kamu hisse oranına ait (B=-0,268) Negatif B değeri, kamu hisse oranı ile yatırımcının beklentisi açısından muhasebe bilgi kalitesi arasında negatif ilişki oluğunu gösterir. Diğer kurumsal yönetim göstergeleri olan, sahiplik yoğunluğu, yönetim kurulu üye sayısı, bağımsız üye sayısı, icracı üye sayısı ve denetleme kurulu üye sayısı arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir. Yönetim kurulu bağımsız üye ve denetleme kurulu üye sayıları ile ilgili benzer bir sonuç, Ocak ve Arıkboğa (2017: s.122-133) tarafından yapılan çalışmada tespit edilmiştir. Ocak ve Arıkboğa (2017: s.122-133) yapmış oldukları çalışmada, kurumsal yönetim bileşenlerinden yönetim kurulu bağımsız üye sayısı ve denetleme kurulu üye sayılarının, muhasebe bilgi sistemleri finansal raporlama çıktısı olan tahakkuk esaslı kar yönetim uygulamaları ile pozitif yönlü bir ilişki içinde olduklarını ortaya koymuşlardır.

Muhasebe bilgi kalitesi için tahmin edilen çıktı modelini çoklu regresyon modeli şeklinde oluşturmamız gerekmektedir. Örneklem için çoklu regresyon modeli (İyi ve Erol, 2008, s.49);

$$Yi=\beta 0+\beta 1\ Xi1+\beta 2\ Xi2+...+\beta k\ Xik+\varepsilon i$$

Yi= Bağımlı değişkenin gözlenen i değerini,

βj= j. Regresyon katsayısını,

Xij= j. Bağımsız değişkenin i. Düzeyindeki değerini

εi= Hata terimini

Yukarıdaki çoklu regresyon modelinden hareketle kurumsal yönetim temelinde muhasebe bilgi kalitesinin çıktı modelini aşağıdaki gibi kurabiliriz;

$$MBK=-4{,}923-0{,}268KH+\ 0{,}14SY\ +\ 0{,}029ÜS\ +0{,}019BÜS\ +\ 0{,}139İÜ\ +\ 1{,}518DÜS+\varepsilon i$$

3.7. Çoklu Regresyon Analiz Sonuçları

Araştırmada sabit katsayı değeri -4,923'tür. Sonuca göre, araştırmaya dâhil edilen şirketler için muhasebe bilgi kalitesi değeri negatiftir. Bu sonuca göre, bağımsız değişken olarak kullanılan kurumsal yönetim gösterge değerleri sıfır olsa bile, muhasebe bilgi kalitesi değerinin negatif seviyededir.

Modele göre, diğer bağımsız değişkenler sabit kalmak şartıyla, kamu hisse oranındaki bir birimlik artışa karşılığında, muhasebe bilgi kalitesi değişkeninde meydana gelecek değişimin -0,268 olacağını göstermektedir.

Bu durumda, kurumsal yönetim temelinde muhasebe bilgi kalitesinin kamu hisse oranı ile ters orantılı olduğu görülmektedir.

Kurumsal yönetimin diğer göstergeleri olan, sahiplik yoğunluğu, yönetim kurulu üye sayısı, bağımsız üye sayısı, icracı üye ve denetleme kurulu üye sayısı, muhasebe bilgi kalitesi ile pozitif bir ilişki içerisindedir.

Pozitif ilişki içerisinde olan değişkenlerden en yüksek etkinin denetleme kurulu sayısında olduğu modelde görülmektedir. Diğer bağımsız değişken değerleri sabit kalmak şartıyla, denetleme kurulu üye sayısında yapılacak bir birimlik bir değişiklik, muhasebe bilgi kalitesinde 1,518 birimlik bir değişiklik olacağını gösterir. Denetleme kurulu üye sayısındaki değişikliğin muhasebe bilgi kalitesinde yapacağı etki derecesinin en yüksek olması, kurumsal yönetim göstergeleri içerisinde muhasebe bilgi kalitesine en yüksek katkının iç denetim faaliyetlerden sağlanacağını ortaya koymaktadır.

Denetleme kurulu yapısını sırasıyla, sahiplik yoğunluğu, icracı üye sayısı, yönetim kurulu üye sayısı ve bağımsız üye sayısı izlemektedir. Şirketin toplam sermayesi içerisinde sahiplik yoğunluğunun artması ve yönetim kurulundaki icracı üye sayısının artması muhasebe bilgi kalitesini olumlu yönde etkilemektedir. Sahiplik yoğunluğu ve yönetim kurulundaki icracı üyelerindeki artışın muhasebe bilgi kalitesini olumlu etkilemesi, işletme sahip, ortak ve yönetim kurulu üyelerinin işletmeye olan ilgilerinin artması ile açıklanabilir.

4.SONUÇ

Kurumsal yönetim, işletmelerin menfaat sahiplerinin haklarının korunmasını amaçlamaktadır. Başlangıçta ağırlıklı olarak küçük yatırımcıların menfaatlerinin korunmasına odaklanan kurumsal yönetim uygulamaları, sonraki gelişim süreçlerinde diğer menfaat sahiplerinin haklarının korunmasını da kapmasına almıştır.

Kurumsal yönetim uygulamalarının amaçlarına ulaşım noktasında şeffaflık ilkesi gereği, bilgilerin kamuya açıklanması önemli bir rol oynamaktadır. İşletmelerin bilgilerini kamuya açıklamaları, finansal raporlar ile sağlanmaktadır. Bu noktada finansal raporlama kalitesi, kurumsal yönetimin başarıya ulaşmasında temel faktörlerden birisidir. Finansal raporlama kalitesinin temel unsuru da muhasebe bilgileridir.

Muhasebe bilgilerinin işletme içi ve dışından olmak üzere çok sayıda kullanıcısı bulunmaktadır. Muhasebe bilgi sistemlerinin amacı, bilgileri tüm kullanıcılarının beklentileri karşılayabilecek kalitede muhasebe bilgisinin üretimini gerçekleştirmek ve kullanıcıların hizmetine sunulmak üzere, şeffaf finansal raporlama ortamını oluşturmaktır.

Kurumsal yönetim uygulamalarının başarısı muhasebe bilgilerinin kalitesini artıracaktır. Kurumsal yönetim temelinde muhasebe bilgi kalitesinin geliştirilmesi, kurumsal yönetim göstergelerinin etkinliği ile mümkün olabilecektir. Bu noktada, TTK'da, şirket yönetim kurullarının adil, şeffaf, hesap verebilir ve sorumluluk bilinci gibi niteliklerle kurumsal yönetim anlayışına yenilikler getirilmiş olması, kurumsal yönetim temelinde muhasebe bilgi kalitesinin geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Kurumsal yönetim göstergeleri olarak farklı ölçeklerin geliştirilmesi mümkün olmakla birlikte, yapılan literatür taraması kapsamında bu çalışmada kullanılmak üzere, kamu hisse oranı, sahiplik yoğunluğu, yönetim kurulu üye sayısı, yönetim kurulundaki bağımsız üye sayısı, yönetim kurulundaki icracı üye sayısı ve denetleme kurulu üye sayısı bağımsız değişken göstergeleri olarak seçilmiştir.

Muhasebe bilgi kalitesinin ölçümü ve değerlendirilmesi oldukça zordur. Zorluğun farklı sebepleri olmakla birlikte en önemlisi, muhasebe bilgi kullanıcılarının işletme içi ve dışında farklı amaçlar için bilgiyi kullanan kişi veya gruplardan oluşmasıdır. Bu noktada, bilgi kullanıcıları muhasebe bilgisini farklı amaç ve beklentiler için kullandıklarından kalite ölçeklerinin standartlaştırılması zorlaşmaktadır. Çalışmada, muhasebe bilgi kalite ölçümünü kolaylaştırmak ve kurumsal yönetim uygulamaları ile bağdaştırabilmek amacıyla, yatırıcıların beklenti düzeyleri ile ilgili olan hisse senedi getirileri kapsamında temettü dağıtımı ölçek olarak kullanılmıştır.

Kurumsal yönetim göstergeleri, muhasebe bilgi kalitesini etkilemektedir. Kamu hisse oranı muhasebe bilgi kalitesi ile negatif bir ilişki içerisinde iken, sahiplik yoğunluğu, yönetim kurulu üye sayısı, yönetim kurulundaki bağımsız üye sayısı, yönetim kurulundaki icracı üye sayısı ve denetleme kurulu üye sayısı muhasebe bilgi kalitesi ile pozitif bir ilişki içerisindedir.

Kamu hisse paylarının, Borsa İstanbul'da incelenen kurumsal yönetim endeksindeki şirketlerde düşük olduğu gözlemlenmiştir. Kamu hisse oranının düşük olmasına rağmen muhasebe bilgi kalitesini olumsuz etkilediği sonucu, uluslararası alanda yapılan sonuçlarla benzerdir.

Denetleme kurulu üye sayısı arttıkça muhasebe bilgi kalitesinin artmış olması, yatırımcı açısından hisse senetlerine yapılan yatırımın karşılığının temettü olarak daha yüksek oranda alınabildiğini göstermektedir. Bu durum, işletmedeki iç denetim faaliyetlerinin artmasının, hileli finansal raporlamayı engelleyeceği ve muhasebe bilgi kalitesini artıracağını göstermektedir.

Sahiplik yoğunluğu ve yönetim kurulundaki icracı üye sayısının artması da muhasebe bilgi kalitesini olumlu etkileyeceği ifade edilebilir. Yönetim

kurulundaki bağımsız üye sayısı ile yönetim kurulu üye sayısının muhasebe bilgi kalitesine etkisi düşük olmakla birlikte pozitif olduğu tespit edilmiştir.

Muhasebe bilgi kalitesinin ölçümü muhasebe literatüründe geliştirilmesi gereken bir alandır. Kurumsal yönetim temelinde veya başka muhasebe bilgi kullanıcıları dikkate alınarak, yapılacak araştırmalarla farklı ölçek modeller geliştirilebilir.

KAYNAKÇA

Afiah, N.N. ve Ratmatika D.N. (2014). Factors influencing the quality of financial reportings and its implications on government governance. *International Journal of Business, Economics and Law*, 5(1), December, 111-121.

Akeju, J.B. ve Babatunde, A.A. (2017). Corporate governance and financial reporting quality in nigeria. *International Journal of Information Research and Rewiev*, 4 (2), February, 3749-3753.

Akgül, A., Çevik, O. (2003). İstatiksel Analiz Teknikleri "SPSS'te İşletme Yönetimi Uygulamaları". Ankara.

Al Sufy, F. J., Almbaideen, H.M., Alabbadi H.M., Makhlouf, M.H. (2013). Corporate governance and its impact on the quality of accounting information in the industrial community shareholding companies listed in Amman Financial Market-Jordan. *International Journal of Humanities and Social Science*, 3(5), March, 184-195.

Arslan, K. (2002). Hisse senedi değerlendirme modelleri ve mali tabloların önemi. *İSMMMO Mali Çözüm Dergisi*, 29, 1-29.

Bushman, R.M., Smith, A.J. (2003). Tranparency, financial accounting information, and corporate governance. *Economic Politic Rewiev*, April, 65-87.

Cohen, J.G., Krishnamoorthy, G. ve Wright, A.M. (2004). The Corporate governance mosaic and financial reporting quality. *Journal of Accounting Literature*, 23, 15-36.

Gönen, S., Yürekli, E. (2016). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu açısından kurumsal yönetim uygulamalarının değerlendirilmesi, *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 2 (4), 129-141.

Gu X., Lı X. (2016). How to improve the quality of accounting information based on the corporate governance, M&D Forum, 201-208.

Habib, A., Azim, M.I. (2008). Corporate governance and the value-relevance of accounting information: Evidence from Australia. *Accounting Research Journal*, 21(2), 167-194.

Holtz, L., Neto, A.S. (2014). Effects of board of director's characteristics on the quality accounting information in Brazil. Revista Contabilidade&Firanças, 25(66), 255-266.

İyi, P., Erol, H. (2008). Çoklu lineer regresyonda en iyi seçim modeli. *Ç.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 17(5), 48-56.

Karasu, R. (2013). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile anonim şirketlerde kurumsal yönetim ile ilgili getirilen yenilikler, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 33-62.

Kasasbeh, F.I. (2017). Impact of corporate governance on the effectiveness of accounting information systems in Jourdanian Industrial Companies. *International Business Research*, 10(10), 1-9.

Klai, N. ve Omri, A. (2011). Corporate governance and financial reporting quality: the case of Tunisian Firms. *International Business Research*, 4(1), January, 158-166.

Kothari,.S.P. (2001). Capital markets research in accounting. *Journal of Accounting and Economics*, 31, March, 105-231.

Kurumu, Kamu Gözetleme Kurumu (KGK). (2005). Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve. http://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/6538/TMS/TFRS-2017-Seti.

Kurumu, TÜSİAD. (2002). Kurumsal Yönetim En İyi Uygulama Kodu: Yönetim Kurulunun Yapısı ve İşleyişi, Ankara, Lebib Yalkın Yayımları ve Basım İşleri A.Ş.

Moura, G.D., Zanchi, M., Mazzioni, S., Macedo, F., Kruger, S. (2017). Determinants of acoounting information quality in large publicly-held companies listed on BM&FBOVESPA. *Journal of Education and Research in Accounting*, 11(3), 322-338.

Naimah, Z. (2017). The role of corporate governance in firm performance. SHS Web of conference 34.

www.shs-conferences.org/articles/shsconf/pdf/2017/02/shsconf_four2017_13003.pdf

Nuraini, A. (2015). The role of governance on financial reporting's quality (evidence from Indonesia Stock Exchance). *Research Journal of Finance and Accounting*, 6(6), 122-133.

Ocak , M., Arıkboğa, D. (2017). Kurumsal yönetim bileşenlerinin tahakkuk esaslı kar yönetimi üzerine etkileri: Bağımsız üyelerin ve kadın üyelerin önemi, *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46(1), Mayıs, 98-116.

Turanboy, A. (2011). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun sermaye piyasası hukuku bakımından değerlendirilmesi, Ankara Barosu 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu, Ankara, 11-27.

Türedi, H., Karakaya, G., İldem, M. (2015). Kurumsal yönetim ve iç denetim ilişkisi. *Sayıştay Dergisi*, 96 (Ocak-Mart), 55-74.

Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği. (2017), Kurumsal Yönetim Nedir, http://www.tkyd.org/files/downloads/hakkimizda/TKYD%20Kurumsal%20Yonetim%20Nedir%202017.pdf.

Türkiye Sanayici ve İş Adamları Derneği (TÜSİAD). (2002). Kurumsal yönetim en iyi uygulama kodu: Yönetim kurulunun işleyişi, Aralık, İstanbul.

Zengin, A.N., Yılmaz, A.A. (2017). Kurumsal yönetim ilke ve standartları, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(48), Şubat, 684-702.

Zhai, J., Wang, Y. (2016). Accounting information quality, governance effiency and capital invesment choice. *China Journal of Accounting Research*, 9, 251-266.